

Briselē, 2023. gada 17. novembrī
(OR. en)

15525/23

COH 88

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Kohēzijas politika un Eiropas stratēģiskā autonomija = viedokļu apmaiņa

Par kohēzijas politiku atbildīgie ministri tiek aicināti Vispārējo lietu padomes sanāksmē, kas notiks 30. novembrī un būs veltīta kohēzijas politikai, apspriest, pamatojoties uz prezidentvalsts dokumentu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā, kā kohēzijas politika var palīdzēt veicināt Eiropas Savienības suverenitāti un stratēģisko autonomiju.

Informatīvs dokuments

Vispārējo lietu padomei, kas veltīta kohēzijas politikai

“Kohēzijas politika un Eiropas stratēģiskā autonomija”

Pēdējo septiņu desmitgažu starptautiskā atvērtība ir bijusi ļoti izdevīga ES un ļāvusi tai sasniegt ekonomikas izaugsmi un sociālās labklājības līmeni, kas nebūtu bijis iespējams protekcionalisma apstākļos vai Savienībā ar mazāku dalībvalstu skaitu.

Tomēr starptautiskā atvērtība ir arī veicinājusi **pārcelšanas procesus**, kas ir noveduši pie tā, ka esam zaudējuši tirgus daļu stratēģiskās nozarēs, un pie tā, ka esam kļuvuši **pārmērīgi atkarīgi no trešām valstīm** tādās jomās kā enerģētika, veselības aprūpes preces, digitālās tehnoloģijas vai pārtika.

Tajā pašā laikā Eiropas Savienības konkurences politika un vēlme nodrošināt solidaritāti un vienlīdzīgas iespējas publiskā atbalsta un resursu piešķiršanā ir novedusi pie situācijas, kad **lielie uzņēmumi ES nav spējuši ar vienlīdzīgiem nosacījumiem konkurēt ar lieliem starptautiskajiem milžiem**, kuri parasti saņem atbalstu no valstīm, kurās tie atrodas.

Šodien notiekošās ģeopolitiskās, tehnoloģiskās un vides pārmaiņas ir apliecinājums tam, ka mums ir jāvērsas pret šo tendenci. Vienlaikus šīs pārmaiņas sniedz investīciju iespējas, piesaistot Eiropai jaunus uzņēmumus un darbvietas, radot labklājību un mazinot mūsu ārējo ievainojamību. Tas tika uzsvērts, saskaroties ar enerģētikas, izejvielu piegādes un inflācijas krīzi, ko izraisīja Krievijas iebrukums Ukrainā, naftas krīzes draudus, ko izraisījis pašreizējais Izraēlas un palestīniešu konflikts, kā arī saistībā ar citām iepriekšējām piegādes krīzēm, kas ir radījušas pārrāvumus starptautiskajās vērtības ķēdēs.

Tāpēc aizvien svarīgāk ir tas, lai **Eiropas Savienība spētu attīstīt spēcīgu, noturīgu un uz nākotni vērstu rūpniecības struktūru**, kas ļautu tai **aizsargāt savu suverenitāti un palielināt autonomiju** situācijās, kad starptautiskā nestabilitāte pāriet uz tirgiem. Šajā nolūkā Savienībai ir jānodrošina, ka lielle uzņēmumi stratēģiskās nozarēs paliek Eiropā, lai tie varētu piegādāt nākotnē būtiskas preces un pakalpojumus un radīt stratēģiskas, kvalitatīvas un augstas pievienotās vērtības darbvietas.

Protams, **rūpniecības attīstība bieži vien ir bijusi teritoriālās un reģionālās attīstības – LESD 174. pantā noteiktā kohēzijas politikas galvenā mērķa – instruments**. Rūpniecība kā saimnieciskās darbības un nodarbinātības veicinātāja patiešām spēj pavērst pretējā virzienā pārvietošanas tendences gan starp reģioniem Savienībā, gan ārpus tās. Turklāt lielle uzņēmumiem ir vislielākā spēja radīt darbvietas, investēt pētniecībā, izstrādē un inovācijā, konkurēt starptautiskā mērogā un veicināt attīstību reģionos, kur tie ir iedibināti, un citos reģionos to tuvumā, radot pieprasījumu pēc starpproduktiem un starppakalpojumiem. Tādējādi lielle uzņēmumu nodrošināta rūpniecības attīstība stratēģiskās nozarēs, ko atbalsta no kohēzijas politikas fondiem, **uzlabotu iedzīvotāju dzīves kvalitāti, palielinātu radīto darbviestu skaitu un Savienības suverenitāti, radot arī domino efektu attiecībā uz visām Eiropas Savienības darbībām**. Tā arī palīdz uzlabot reģionālo ekonomiku noturību, veidojot nākotnes prasībām atbilstošas rūpnieciskās ražošanas jaudas un vērtības ķēdes.

Šajā sakarā **būtiska nozīme ir kohēzijas politikai, kas ar tai paredzētajiem līdzekļiem var veicināt Savienības stratēģisko autonomiju un suverenitātes aizsardzību**. Tādējādi šo stratēģisko nozaru attīstība, ko līdzfinansē ERAF, ESF+, Kohēzijas fonds vai Taisnīgas pārkārtošanās fonds, savukārt veicinātu katra ES reģiona un visas ES attīstību.

Šajā kontekstā **kohēzijas politika varētu finansēt uzņēmējdarbību konkurētspējīgā rūpniecības nozarē, kas spēj darboties lielos starptautiskajos tirgos**.

Jautājums nav tikai par Eiropas rūpniecības attīstību, bet arī par to, lai tā **spētu konkurēt ar starptautiskajiem milžiem tādās valstīs kā Amerikas Savienotās Valstis vai Ķīna**. Šajā nolūkā mums jāspēj izmantot kohēzijas politiku, lai lielle uzņēmumi stratēģiskās nozarēs paliktu Eiropā un tādējādi arī palīdzētu mazināt reģionālās atšķirības.

Tas ļautu Eiropas Savienībai samazināt **tās ārējo atkarību no tehnoloģijām**, kas var aizstāt izejvielas, vai nozarēm, kurās Savienībai nav konkurences priekšrocību. Piemērs varētu būt piesārņojoši enerģijas avoti. Tas varētu arī palīdzēt **samazināt riskus, kas izriet no iespējama starptautisko vērtības ķēžu sabrukuma** konflikta vai starptautiskas spriedzes apstākļos. Tāpat tas varētu palīdzēt **cīnīties ar klimata pārmaiņu radītajiem riskiem**, stiprinot tādu rūpniecību, kurā galvenā nozīme ir nozarēm, kuras rada mazāk siltumnīcefekta gāzu emisiju. Visbeidzot, tas noteikti palīdzētu **radīt augsti kvalificētas darbvietas un augstu robežproduktivitāti un algas**, kas galu galā uzlabotu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs vēlētos izmantot iespēju šajā kohēzijai veltītajā Vispārējo lietu padomē apsvērt šādu jautājumu:

Kā kohēzijas politika var palīdzēt veicināt Eiropas Savienības suverenitāti un stratēģisko autonomiju laikā, kad vairāk nekā jebkad agrāk ir nepieciešams uzlabot lielo uzņēmumu – kā darbvietu un labklājības radīšanas virzītājspēka visos Eiropas Savienības reģionos – starptautisko konkurētspēju stratēģiskās nozarēs?
